

Meubelindustrie en interieurbouw:

Geef ondernemers ruimte voor groei en innovatie

Inzet voor de verkiezingen 2017

De meubelindustrie heeft een bijzondere plaats in de Nederlandse maakindustrie. Internationaal gezien is 'Dutch design' een sterk merk. Veel Nederlandse meubelen en interieurs vinden hun weg naar consumenten en opdrachtgevers in binnen- en buitenland. De meubelindustrie valt onder de topsector creatieve industrie. Koninklijke CBM, branchevereniging voor meubelindustrie en interieurbouw, behartigt 'als businesspartner' de belangen van zijn leden en werkt actief aan een sterke 'creatieve maakindustrie voor wonen en werken.'

Aandacht voor de meubelindustrie en interieurbouw is hard nodig. Mede door de crisis is het aantal bedrijven in de branche met een kwart teruggelopen van ruim 1.900 naar zo'n 1.450 bedrijven. In diezelfde periode halveerde de werkgelegenheid van 25.000 fte naar een kleine 12.500 fte. Hoewel het aantal bedrijven langzaam weer groeit, blijft de ontwikkeling van de werkgelegenheid ver achter. De komende jaren moeten wij alle zeilen bijzetten om deze mooie maakindustrie voor Nederland te behouden.

Een nieuw kabinet staat voor de uitdaging om de banenmotor van het mkb weer op gang te krijgen, innovatie aan te jagen en export aan te wakkeren, kortom een stimulerend ondernemersklimaat te realiseren. Alleen op die manier kunnen onze midden- en kleinbedrijven hun toegevoegde waarde blijven leveren voor de samenleving. Daarbij zijn de volgende punten essentieel:

1. Een goed functionerende en flexibele arbeidsmarkt.
2. De beschikbaarheid van voldoende, goed opgeleide vakmensen.
3. Aanjagen van product- en procesinnovatie in het mkb.
4. Minder en eenvoudige regels

1. Een goed functionerende en flexibele arbeidsmarkt

Goed opgeleide medewerkers vormen het kapitaal van onze bedrijven. Helaas ervaren veel ondernemers belemmeringen bij het aannemen van personeel. Wettelijke regelingen rond loondoorbetaling bij ziekte en re-integratie maken ondernemers kopschuw. Hierdoor nemen ze steeds meer flexwerkers en zzp-ers aan, waar in het verleden vaste contracten werden afgesloten. Het mkb, vanouds de banenmotor van de samenleving, stond in het verleden garant voor een stabiele ontwikkeling en groei van werkgelegenheid. Met de huidige wet- en regelgeving zitten er zoveel spaken in het wiel, dat de banenmotor niet op gang komt.

Koninklijke CBM vindt dat het nieuwe kabinet de belemmeringen in wet- en regelgeving moet aanpakken. Dat is niet alleen in het belang van werkgevers maar ook van werknemers. Bedrijven in onze sector kunnen niet zonder goed opgeleide medewerkers. Bij voorkeur leiden ze die zelf op in het eigen bedrijf. Ondernemers zijn wel degelijk bereid vaklieden een vaste baan aan te bieden, maar dan moet het huidige wettelijke kader en het sociaal akkoord op de schop.

Koninklijke CBM wil dat een nieuw kabinet:

- belemmeringen in de huidige wet- en regelgeving aanpakt, zodat mkb-ondernemers weer mensen durven aan te nemen;
- in overleg met sociale partners een nieuwe visie ontwikkelt op een goed functionerende arbeidsmarkt, met voldoende flexibiliteit voor werkgevers en werknemers;
- een nieuw wettelijk kader ontwikkelt, dat beter toegesneden is op de wensen en eisen van onze mkb-ondernemers, met een goed evenwicht tussen rechten en plichten van werkgevers en werknemers.

2. De beschikbaarheid van voldoende, goed opgeleide vakmensen

Goed techniekonderwijs en moderne (meubel-)vakopleidingen zijn cruciaal voor onze bedrijfstak. Innovaties volgen elkaar steeds sneller op. Daarom moet het onderwijs investeren in moderne techniekopleidingen. Terwijl in het bedrijfsleven de vraag naar goed opgeleide (technische) medewerkers toeneemt, komt het techniekonderwijs steeds meer onder druk te staan, met name in het vmbo. Koninklijke CBM wil dat een nieuw kabinet een landelijk dekkend aanbod van technische vmbo-opleidingen garandeert op regionaal niveau. Dat is noodzakelijk om de landelijke instroom in het middelbaar beroepsonderwijs op peil te houden.

Onze vakschool, het HMC en de meubelafdelingen bij ROC's spelen een hoofdrol bij de opleiding van toekomstige vaklieden voor onze sector. Het kabinet moet de randvoorwaarden creëren waarbinnen het HMC en de ROC's vernieuwingen kunnen vertalen naar moderne onderwijsprogramma's. De behoefte aan ambachtelijk vakmanschap blijft bestaan, maar productieautomatisering en smart industry worden steeds belangrijker. Hierdoor stijgt de vraag naar nieuw vakmanschap en andersoortige competenties.

De meubelindustrie zet eigen branchemiddelen in om het vakonderwijs te versterken en mee te laten groeien met vernieuwingen in de beroepspraktijk. Het Expertisecentrum Meubel, waar ons opleidingsfonds is ondergebracht, speelt een cruciale rol bij de vernieuwing van het meubelvakonderwijs. Samen met de HMC vakschool en de ROC's ontwikkelen wij moderne leermiddelen en examens en bouwen wij aan een levensvatbare en toekomstbestendige opleidingsinfrastructuur voor de branche.

De komende jaren dreigt in het technisch (v)mbo een tekort van 2.400 docenten, waarvan 1.500 beroepspraktijk gericht zijn. Het kabinet moet deze vergrijzingsgolf serieus nemen. Daarnaast is in het technisch beroepsonderwijs (vmbo, mbo) een tendens tot veralgemenisering van het techniekonderwijs. Koninklijke CBM pleit voor behoud van een sterke opleidingsinfrastructuur voor vakopleidingen. Daarom werken wij samen met onze vakschool het HMC en met die ROC's, die bereid zijn mee te investeren in de vernieuwing van de meubelvakopleidingen.

In een wereld waar veranderingen en innovaties razendsnel om zich heen grijpen, moet de beroepsbevolking zich permanent her-, om- en bijscholen. Koninklijke CBM wil de huidige infrastructuur van vakscholen en ROC's meer betrekken bij de upgradering van de beroepsbevolking en de scholing van werkenden. Wij vragen het kabinet nieuwe publiek-private financierings- en scholingsarrangementen te ontwikkelen, zoals leerrechten, vouchers en andere vraag gestuurde scholingsinstrumenten, zodat medewerkers zich al werkend en lerend blijven ontwikkelen en (vak)diploma's behalen.

Koninklijke CBM wil dat een nieuw kabinet:

- een Nationale Investeringsagenda ontwikkelt voor de modernisering en vernieuwing van het techniekonderwijs, met daarbinnen specifieke aandacht voor het behoud van ons eigen (meubel-)vakonderwijs;
- bijdraagt aan de versterking van het beroeps- en praktijkgericht technologieonderwijs, met adequate financiële middelen en specifieke publiek-privaat gefinancierde arrangementen;
- samenwerking stimuleert in de hele onderwijsketen van publieke en private opleidingen, vakopleidingen en het omliggende bedrijfsleven, leidend tot een doorlopende (excellente) leerlijn die aansluitend op de behoefte van de beroepspraktijk;
- een Nationaal Actieplan ontwikkelt om duaal onderwijs en werkend leren - dé opleidingsroute van het mkb - een nieuwe impuls te geven over de hele beroepskolom (vmbo, mbo en hbo);
- nieuwe vraag gestuurde (scholings)instrumenten en financieringsarrangementen ontwikkelt zoals leerrechten en vouchers (etc.), om in het kader van een Leven Lang Leren de samenwerking tussen beroepsonderwijs en bedrijfsleven te stimuleren;
- een Nationaal Actieprogramma ontwikkelt om het dreigend tekort aan vakdocenten voor het beroepsonderwijs (vmbo, mbo, hbo) met kennis van de beroepspraktijk te voorkomen.

3. Aanjagen van product- en procesinnovatie in de meubelindustrie

Innovatie en nieuwe technologieën worden steeds belangrijker voor de Nederlandse meubelindustrie en interieurbouw. Productieautomatisering, robotisering, smart industry en 3D printen dagen onze maakindustrie uit voor de toekomst. Daarnaast vraagt de overheid dat ondernemers actief investeren in de circulaire economie. Zo zijn er (wettelijke) regelingen rond het terugdringen van CO₂-uitstoot en energieverbruik, gebruik van verpakkingen, hergebruik van materialen, recyclen van meubelen etc.

Het is geen geheim dat de liquiditeitspositie van veel mkb-bedrijven tijdens de crisis behoorlijk verslechterd is. Daarnaast lukt het onze bedrijven ook niet om financiering bij banken los te krijgen voor de noodzakelijke investeringen. Verder is het subsidie-instrumentarium van de overheid niet goed toegesneden op het mkb. Instrumenten die in het verleden hun succes bewezen hebben voor het mkb, zoals de innovatie-prestatiecontracten (ipc), zijn afgebouwd of gemarginaliseerd. De liquiditeitspositie en de slechte beschikbaarheid van financiële middelen vormen een struikelblok voor de zo noodzakelijke innovatie van onze bedrijven.

Koninklijke CBM is van mening dat het huidige innovatiebeleid te veel is toegesneden op grote bedrijven en op bedrijven die fundamentele innovaties ontwikkelen. De drieslag research, development & diffusion is uit balans. Er is veel geld beschikbaar voor research (koplopers) en development (kopgroep). Maar instrumenten voor diffusion of te wel de toepassing van ontwikkelde kennis in het mkb (peloton), zijn de afgelopen jaren afgebouwd. Door de scheefgroei in het innovatiebeleid ontstaat er geen diffusion maar confusion in het mkb. De overheid laat kansen liggen om het innovatievolgend peloton van mkb ondernemers sneller mee te laten groeien. Als de overheid dat wel zou doen, zou ook de banenmotor en de groei van werkgelegenheid sneller op gang komen.

Koninklijke CBM wil dat een nieuw kabinet:

- een MKB-Innovatiefonds in het leven roept, voor toepassing (diffusion) van elders ontwikkelde kennis in het mkb. Dit fonds moet eenvoudig inzetbaar zijn en verschillende vormen van financiering mogelijk maken, zoals vouchers, subsidies, kredieten, renteloze leningen etc;
- het fonds niet alleen inzet voor productinnovatie, maar ook voor de 'zachte' kant van innovatie, zoals procesinnovatie. Die vergroot de arbeidsproductiviteit en concurrentiekracht van het mkb;
- het budget voor 'innovatie prestatie contracten (ipc's) fors verhoogt.' Ipc's richten zich op samenwerking tussen bedrijven, terwijl fiscale instrumenten als WBSO en Innovatiebox, zich richten op individuele ondernemers.

4. Minder en eenvoudiger regels

Minder en eenvoudiger regels zijn nodig om het ondernemersklimaat lucht te geven. Regels moeten helder en duidelijk zijn, zodat bedrijven er mee uit de voeten kunnen. Dat laatste is helaas niet vanzelfsprekend. Bij het opstellen van regelgeving strijden verschillende – vaak tegengestelde belangen – om de voorrang. Bijvoorbeeld belangen van (lokale) overheden, bewoners, bedrijven, milieuorganisaties etc. Dit leidt tot ingewikkelde regelgeving en het dichttimmeren van wetten en regels.

Ingewikkelde regelgeving treft kleinere bedrijven het hardst. Zij hebben niet de tijd en de capaciteit om ingewikkelde regels te bestuderen en toe te passen. 'Denk eerst klein' (think small first) moet het leidende principe worden bij het opstellen van wetten en regels. Als een klein bedrijf de regels kan uitvoeren en naleven, kan een groter bedrijf dat ook. Andersom geldt dit meestal niet. Is het toch noodzakelijk om regels ingewikkelder te maken, maak dan onderscheid op basis van bedrijfsgrootte.

Koninklijke CBM wil dat een nieuw kabinet:

- het 'denk eerst klein' principe leidend laten zijn bij het opstellen en aanpassen van regelgeving;
- één vast criterium hanteert van bijvoorbeeld 50 werknemers voor het ontzien van het mkb op regeldrukgebied, in plaats van een wisselend criterium;
- stopt met verzwaren van Europese wetten en regelingen voor Nederland. Behoud een gelijk speelveld ten opzichte van het buitenland;
- voorkomt dat lagere overheden (lokale) Nederlandse wetten en regelingen verzwaren. Bewaak ook binnen Nederland een gelijk speelveld en voorkom gemeentelijke willekeur.

Ruimte om te groeien, te innoveren en te ondernemen

De Nederlandse meubelindustrie speelt een cruciale rol bij de ontwikkeling van een goed, innovatief en economisch klimaat in de creatieve maakindustrie. Hoewel onze bedrijven tijdens de crisis flinke klappen hebben gehad, werken zij hard aan vernieuwing, innovatie en versterking van de eigen positie. Om de meubelindustrie voor Nederland te behouden, moeten onze mkb-bedrijven de ruimte krijgen om te groeien, te innoveren en te ondernemen. Zo kunnen zij hun toegevoegde waarde blijven leveren voor de samenleving in termen van economische groei, werkgelegenheid, innovatie, vernieuwing, export, design en creativiteit. Dat is niet alleen in het belang van de meubelindustrie, maar ook voor alle aanpalende sectoren die met ons samenwerken. Met steun van de overheid kunnen wij Nederland uitbouwen tot een land dat kan concurreren met de ons omringende landen, waar meubelen en interieurs ontworpen en geproduceerd worden, die tot ver over de landsgrenzen naam en faam verwerven.